

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan vuoden 1981 loppuun voimassa olevan kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain (996/79, muut. 401/81) jatkoksi säädettäväksi uusi samannimikkeinen laki, joka olisi voimassa vuoden 1982 alusta vuoden 1986 loppuun. Lakiehdotuksen tarkoituksena olisi

voimassa olevan lain tavoin kehittää ja ohjata nautakarja-, sika- ja kanatalousyritysten kokoa tuotanto- ja markkinointitilanteen huomioon ottavalla tavalla sekä siten, että tuotanto perustuisi perheviljelmätyyppiseen maatilatalouteen. Laki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1982 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Laki kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa (302/75) annettiin 9 päivänä toukokuuta 1975. Lain tarkoituksena oli sika- ja kanatalousyritysten koon kehittäminen ja tuotannon ohjaaminen siten, että tuotanto perustuu perheviljelmätyyppiseen maatilatalouteen. Lainmuutoksella, joka annettiin 12 päivänä toukokuuta 1978 tehtiin mahdolliseksi asetusteitse ottaa kotieläintuotannon ohjaamislain luvanvaraisuuden piiriin myös maidon ja naudanlihan tuotanto. Tätä tarkoittava asetys (696/79) annettiin 30 päivänä elokuuta 1979, jolloin ohjaamislain säännökset ulotettiin koskemaan nautakarjayksiköitä, joissa on enemmän kuin 30 lypsylehmää tai yhteensä enemmän kuin 120 nautaeläintä.

Tammikuun 9 päivänä 1976 annetulla lailla (7/76) lisättiin edellä mainittuun ohjaamislakiin uusi 5 a §, jonka nojalla on valtioneuvoston päätöksellä voitu maataloustuotteiden tuotanto- ja markkinointitilanteen sitä vaatiessa asettaa määräajaksi lisärajoituksia maatilahallituksen lupien myöntämiselle taikka määräajaksi kokonaan keskeyttää sanottujen ja valtioneuvoston lupien myöntäminen. Lupien

myöntämisessä jouduttiin sianlihan ja kananunien vaikean ylituotantotilanteen vuoksi kanatalousyritysten osalta vuoden 1976 helmikuusta ja sikatalousyritysten osalta vuoden 1978 alusta lähtien turvautumaan pitkäaikaisiin keskeytyksiin tai rajoituksiin.

Toukokuussa 1975 säädetyin ensimmäisen kotieläintuotannon ohjaamislain voimassaoloaika päättyi vuoden 1979 lopussa. Tämän jatkoksi annettiin joulukuun 21 päivänä 1979 uusi kotieläintuotannon ohjaamista eräissä tapauksissa koskeva laki (996/79). Sen voimassaoloaika päättyi vuoden 1981 lopussa.

Voimassa oleva laki vastaa pieniä muutoksia lukuunottamatta sisällöltään aiemmin voimassa ollutta lakia. Sen mukaan ei ilman maatilahallituksen tai tietyssä tapauksessa ilman maa- ja metsätalousministeriön lupaa saa ryhtyä harjoittamaan tai laajentamaan kotieläinyritystä, jossa on enemmän kuin 300 yli kahdeksan viikon ikäistä sikaa tai jossa on enemmän kuin 1 000 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa tai sellaista nautakarjalousyritystä, jossa on enemmän kuin 30 lypsylehmää tai yhteensä enemmän kuin 120 nautaeläintä. Luvan saannin edellytyksenä on perheviljelmätyyppisyyden lisäksi mahdollisuus saada tilalta 1/4 rehuntar-

peesta silloin kun kysymyksessä on kana- tai sikatalousyrittäjä tai 2/3 rehuntarpeesta nautakarjajärytyksen ollessa kysymyksessä. Lypsykarjajärytyksen luvanvaraisuuden alaraja muutettiin 20 lehmään kesäkuun 12 päivänä 1981 annetulla lailla (401/81). Samalla laajennettiin mahdollisuutta myöntää lupa luvanvaraisen yrityksen harjoittamiseen entisessä laajuudessa omistajanvaihdostilanteissa vaikka tila ei täytäkään lain edellyttämiä rehunsäntämahdollisuuksia. Myös voimassa olevan lain aikana on lupien myöntämistä rajoitettu valtioneuvoston päätöksillä.

2. Ohjaamislainsäädännön tarve

Kotieläintuotannon rajoittamiseen tähdänneistä useista toimenpiteistä huolimatta tuotannon kasvua on viime vuosina edelleen tapahtunut. Sianlihan tuotannon kasvu on ollut kulutuksen kasvua suurempi ja sianlihan vientitarve on vuosittain lisääntynyt siten, että vuoden 1981 aikana vientimäärä on noin 40 miljoonaa kiloa. Kanatalouteen kohdistuneilla toimenpiteillä on ollut selvä tuotannon kasvua hillitsevä vaikutus. Vientimäärät ovat kuitenkin edelleen olleet huomattavia, esimerkiksi vuonna 1981 viennin arvioidaan nousta 27 miljoonaa kiloon. Tämä aiheuttaa huomattavan rasitteen sekä valtiontaloudelle että maataloudelle, joka osallistuu voimassa olevan maataloustulolain mukaan maataloustuotteiden viennistä aiheutuviin kustannuksiin. Vaikka maidontuotanto on tällä hetkellä kääntynyt laskuun on senkin tuotannon ohjaamiseen edelleen olemassa tarvetta.

Perustamislupajärjestelmällä on tehokkaasti voitu estää suurten maatalouden ulkopuolisten yritysten muodostuminen, jotka heikentäisivät kotieläintuotannon harjoittamisedellytyksiä varsinaisilla perheviljelmillä. Yritysten perustamisen ja laajentamisen ohjaaminen on edelleen välttämätöntä, jotta kotieläintuotteiden tuotantoa voitaisiin tarkoituksenmukaisesti kehittää ja säilyttää sen harjoittamisedellytykset perheviljelmillä.

3. Vaikutukset tuotantoon

Kotieläintuotannon ohjaamisesta annettujen lakien voimassaoloaikana on käsitelty kaik-

kiaan 665 sikatalousyrittäjästä koskevaa hakemusta. Myönteinen päätös on annettu 552 hakemukseen. Kanatalousyrittäjiä koskevia hakemuksia on tehty 1 202. Myönteinen päätös on annettu 747 tapauksessa. Nautakarjajärytyksiä koskevia hakemuksia on käsitelty yhteensä 36 ja perustamislupa myönnetty 22 yritykselle.

Sikataloustuotanto on maassamme kehittynyt siten, että yli 300 sikapaikan sikaloissa tuotetaan nykyisin lähes 30 % sianlihan kokonaistuotannosta, joka on noin 180 miljoonaa kiloa. Vuosina 1978—80 myönnettyjen perustamis- tai laajentamislupien arvioidaan lisänneen sianlihan tuotantoa noin 9 miljoonaa kiloa, kun maan koko sianlihan tuotanto kasvoi samanaikaisesti noin 15 miljoonaa kiloa. Tuotannon kasvu on siis pääosin tapahtunut yli 300 sikapaikan sikaloissa, mutta kasvua on ollut huomattavassa määrin myös alle 300 sian sikaloissa. Onkin ilmeistä, että ilman perustamislupajärjestelmää ja lupien myöntämistarjoituksia sianlihan tuotannon kasvu olisi ollut erittäin voimakasta, koska suuria yksiköitä olisi voinut muodostua vapaasti. Myönnettyt luvat ovat painottuneet 20—50 hehtaarin tiloille. Luvista valtaosa on myönnetty Etelä- ja Lounais-Suomeen.

Yli 1 000 kanan kanalat tuottavat nykyisin noin puolet koko kananmunatuotoksesta. Vuonna 1977 tällaisten kanaloiden osuus tuotannosta oli noin 40 %. Hyväksytyjen kanalupien arvioidaan vastaavan vuosien 1978—80 aikana yhteensä vajaan 8 miljoonan kilon tuotannon kasvua. Koko kananmunatuotos on samanaikaisesti kasvanut vain noin 2 miljoonaa kiloa. Tähän on ollut syynä se, että huomattava määrä, erityisesti pienehköjä kanaloita on lopettanut tuotantonsa ja eräät suuret kanalat ovat vähentäneet tuotantoaan muun muassa markkinomismaksujen vuoksi. Kun on ilmeistä, että suurehkoja, osittain maatalouden ulkopuolisia kanaloita olisi syntynyt, ellei niiden perustamista olisi rajoitettu, olisi maan kananmunien tuotanto tällä hetkellä huomattavasti nykyistä suurempi. Myös kanaloiden perustamis- ja laajentamisluvista valtaosa on myönnetty Etelä- ja Lounais-Suomeen. Perustetuilla yli 1 000 kanan kanaloilla on peltoa keskimäärin 30—50 ha.

Yli 20 lehmän karjoja on noin 3 000 kpl ja niiden osuus maidontuotannosta on noin 11 %. Maidontuotanto on näin ollen edelleen keskittynyt lähinnä pienille ja keskisuurille tiloille.

4. Ehdotus uudeksi laiksi

Nyt annettava ehdotus uudeksi laiksi kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa on pääpiirteiltään samankaltainen tällä hetkellä voimassa olevan lain kanssa. Merkittävimpinä muutoksina nykyiseen lakiin verrattuna ehdotetaan luvanvaraisten yrityskokojen alarajojen alentamista ja lupamenettelyn porrastamista kana- ja sikatalousyritysten osalta siten, että alempaan luvanvaraisuuskokoluokkaan luvan myöntää maatalouspiirin maataloustoimisto ja ylempään maatilahallitus. Nautakarjayritysten osalta luparaja säilyisi nykyisellään ja luvan myöntävä viranomaisena olisi edelleen maatilahallitus.

Maatalouspiirin maataloustoimiston lupa tarvittaisiin lakiehdotuksen mukaan kanatalousyritysten osalta sellaisten yritysten aloittamiselle ja laajentamiselle, joissa on 500—1 000 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa, vastaavasti maatilahallituksen lupa vaadittaisiin 1 000—4 000 kanan kanaloille sekä kanaloille, joissa kasvatetaan kerralla enemmän kuin 30 000 teuraskananpoikaa.

Sikatalousyritysten osalta ehdotetaan, että maatalouspiirin maataloustoimiston lupa edellytetään 100—200 sikapaikan sikaloiden perustamiselle tai laajentamiselle ja maatilahallituksen lupa 200—400 sikapaikan sikaloille. Sikojen lukumäärää laskettaessa katsotaan emakon edelleen vastaavan viittä sikaa. Lupa olisi tarpeen myös sellaisen nautakarjayrityksen perustamiseen ja laajentamiseen, jossa on enemmän kuin 20 lypsylehmää tai yhteensä enemmän kuin 120 nautaeläintä. Luvan myöntäisi maatilahallitus.

Lupaa ei saisi myöntää yli 50 lypsylehmän nautakarjayritykselle, yli 400 sian sikatalousyritykselle eikä yli 4 000 kanan kanatalousyri-

tykselle. Maatilahallitus voisi myöntää luvan edellä mainittua suuremmillekin yrityksille. Tarkoitus on tällöin myöntää lupa ainoastaan lähinnä sukupolvenvaihdostapauksissa. Samoin kuin voimassa olevassa laissakin olisi lupa kuitenkin tarpeen edellä tarkoitettua pienempienkin nautakarja-, sika- tai kanatalousyritysten aloittamiseen tai laajentamiseen, jos yrityksen harjoittajana oleva yksityinen viljelijä on samalla osakkaana vastaavan kotieläintalouden tuotantosuunnan harjoittamista varten perustetussa yhtymässä ja jos hänen osuuttanaan siinä vastaava eläinmäärä yhdessä kysymyksessä olevan yrityksen eläinmäärän kanssa on edellä mainitun suuruinen taikka jos yrityksen harjoittajana on mainitunlainen yhtymä ja jos sen eläinmäärä yhdessä osakkaiden erikseen pitämien vastaavien eläinten määrän kanssa on edellä mainitun suuruinen.

Kotieläinyrityksen luvansaannin ehtona olevia tilan omaa rehuntuotantomahdollisuutta koskevia vaatimuksia ehdotetaan nyt voimassa olevasta lainsäädännöstä poiketen, muutettavaksi siten, että sellaisten yritysten, joille luvan myöntää maatalouspiirin maataloustoimisto, tulisi saada neljäsosa rehuntarpeesta omalta tilalta. Maatilahallituksen luvanvaraisten kana- ja sikatalousyritysten rehuntarpeesta kaksi viidesosaa ja nautakarjayritysten rehuntarpeesta kaksi kolmasosaa tulisi voida tuottaa omavaraisesti.

5. Valtiontaloudelliset vaikutukset

Lakiehdotuksen eräänä tarkoituksena on pyrkiä ohjaamaan tuotantoa siten, että maatalouden ylituotannosta aiheutuvia vientikutannuksia voitaisiin vähentää. Esitys ei aiheuta organisatorisia muutoksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. Ehdotetun lain, kuten nykyisenkin lain, tarkoituksena on asianomaisten kotieläintalousyritysten koon kehittäminen ja tuotannon ohjaaminen siten, että tuotanto perustuu perhevilmäilytyyppiseen maatilatalouteen ja että tuotanto- ja markkinatilanne tulevat huomioon otetuiksi.

2 §. Pykälässä säädettäisiin niiden yritysten koosta, joiden aloittaminen tai laajentaminen olisi maatalouspiirin maataloustoimiston

tai maatilahallituksen luvan varaista. Pykälän 1 momentissa tarkoitettu maataloustoimiston lupa tarvittaisiin ryhdyttäessä harjoittamaan tai laajentamaan sikatalousyritystä, jossa on 100—200 yli kahdeksan viikon ikäistä sikaa tai kanatalousyritystä, jossa on 500—1 000 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa.

Pykälän 2 momentin mukainen maatilahallituksen lupa tarvittaisiin sellaisten yritysten aloittamiseen tai laajentamiseen, joissa on

enemmän kuin 20 lypsylehmää tai yhteensä enemmän kuin 120 nautaeläintä, enemmän kuin 200 yli kahdeksan viikkoista sikaa, enemmän kuin 1 000 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa tai yhdellä kertaa enemmän kuin 30 000 teuraskananpoikaa. Nyt voimassa olevaan lakiin verrattuna luvanvaraisuusrajoja ehdotetaan muutettavaksi sika- ja kanatalousyritysten osalta.

Luvanvaraisten yrityskokojen alarajojen laskeminen ja toisaalta pienimpien luvanvaraisten yritysten lupien myöntämisen siirtäminen piirihallinnon tasolle katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, koska sianlihan ja kananmunien ylituotanto on edelleen jatkunut huomattavana rajoittamistoimenpiteistä huolimatta. Ylituotantoa lisäävänä tekijänä pidetään juuri nykyisten luvanvaraisuusrajojen alapuolelle sijoittuvien tuotantoyksiköiden määrän lisääntymistä.

Pykälän 3 momentissa säädetään, että lupaa ei saa myöntää yritykselle, jossa on enemmän kuin 50 lypsylehmää, 400 sikaa tai 4 000 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa.

3 §. Pykälässä säädettäisiin luvan myöntämisen edellytyksistä. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että lupa luvanvaraisen kotieläinyrityksen harjoittamiseen voitaisiin myöntää vain yksityiselle viljelijälle tai viljelijöiden perustamalle yhtymälle, joka harjoittaa nautakarja-, sika- tai kanataloutta. Lupia on käytännössä tähänkin mennessä myönnetty vain tällaisille hakijoille.

Pykälän 2 momentissa määritetään luvanvaraisuus sellaisten tapausten varalta, joissa nautakarja-, sika- tai kanatalousyritystä harjoittamaan tai laajentamaan ryhtyvä yksityinen viljelijä on samalla osakkaana vastaavan kotieläintalouden harjoittamista varten perustetussa yhtymässä tai joissa yritystä harjoittamaan tai laajentamaan ryhtyy sanotunlainen yhtymä. Yksityinen viljelijä tarvitsisi luvan 2 pykälässä tarkoitettua pienemmänkin yrityksen aloittamiseen ja laajentamiseen, jos hänen osuuttaan yhtymässä vastaava eläinmäärä yhdessä kysymyksessä olevan yrityksen eläinmäärän kanssa, on sanotussa pykälässä mainitun suuruinen. Yhtymä tarvitsisi puolestaan luvan, jos sen eläinmäärä yhdessä osakkaiden erikseen pitämien vastaavien eläinten määrän kanssa on sanotussa pykälässä mainitun suuruinen.

Pykälän 3 momentin perusteella lupa voitaisiin myöntää samalle hakijalle vain yhden luvanvaraisen kotieläinyrityksen pitämiseen.

4 §. Pykälän 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksenä olisi nykyisen lain tapaan se, että viljelijä asuu maatilallaan, sekä vaatimus mahdollisuudesta täyttää osa yrityksen rehuntarpeesta oman tilan tuotannolla. Tilalta tulisi esityksen mukaan saada yrityksen rehuntarpeesta vähintään yksi neljäsosa silloin kun on kysymys yrityksistä, joille luvan myöntää maatalouspiirin maataloustoimisto ja vähintään kaksi viidesosaa silloin kun maatalahallitus myöntää luvan sika- ja kanatalousyrityksille. Nautakarjalousyrityksen osalta rehuomavaraisuusvaatimus olisi kaksi kolmasosaa.

Pykälän 2 momentin mukaan lupa voitaisiin myöntää yksityisten viljelijöiden nautakarja-, sika- tai kanatalouden harjoittamista varten perustamalle yhtymälle, jos yritystä hoidetaan pääasiassa osakkaiden ja heidän perheidensä työllä, sekä edellyttäen, että kukin osakas asuu yrityksen toimintapaikan läheisyydessä hallitsemallaan maatilalla ja harjoittaa sillä pääasiassa omalla ja perheensä työllä maatilataloutta ja että osakkaiden mautiloilta on mahdollisuus saada vähintään aikaisemmin mainittu osa yrityksen rehuntarpeesta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että 1 momentissa määritetyn rehunsäntivaatimuksen ja 2 pykälän 3 momentissa mainitun kiellon, joka koskee luvanvaraisten yrityskokojen ylärajoja, estämättä maatilahallitus voi myöntää luvan maatilalla laillisesti harjoitetun yrityksen jatkamiseen entisessä laajuudessa. Säädöstä pidetään tarpeellisena, jotta ennen muuta salkupölvänvaihdevaikeuksissa yritys voisi jatkaa toimintaansa entisessä laajuudessa. Erityiset syyt, joiden perusteella lupa ei kuitenkaan tulisi myöntää entisessä laajuudessa harjoitettuun tuotantoon olisivat esimerkiksi tilan pinta-alan ja sillä toimivan kotieläinyrityksen koon epäsuhtaisuus, jolloin tilalla ei käytännöllisesti katsoen ole omaa rehuntuotantoa. Vastaavanlainen mahdollisuus luvan myöntämiseksi yritys-toiminnan harjoittajan vaihduttua on myös voimassa olevassa laissa.

5 §. Pykälän mukaan valtioneuvostolla olisi maitotaloustuotteiden, nautakarja- tai sianlihan taikka kananmunien tuotanto- ja markkinointitilanteen sitä vaatiessa oikeus asettaa määräajaksi lisärajoituksia tai määräajaksi keskeyttää 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen lupien myöntäminen. Kotieläintalouden tuotanto- ja markkinatilanne edellyttää hallituksen mielestä edelleen pidättyvyyttä lupien myöntämisessä. Rajoituksia määrättäessä tulisi kuitenkin

naudanlihan tuotannon osalta ottaa huomioon erilaisten tuotantomenetelmien vaikutus nautakarjaryitysten eläinmääriin.

6—11 §. Pykälät vastaavat asiallisesti nykyisen lain 4, 5, 7, 8, 9 ja 10 pykälää.

12 §. Nyt voimassa olevan lain perusteella lupa jää voimaan, vaikka hakija ei aloittaisikaan tuotantoa. Kun luvan saajalla ei myöskään ole velvollisuutta ilmoittaa viranomaisille, milloin lupaan perustuva tuotanto aloitetaan, on ohjaamislain vaikutusten seuraaminen vaikeata. Pykälän 1 momentin perusteella luvan saaja velvoitettaisiin ilmoittamaan maatalouspiirin maataloustoimistolle aloittamastaan tai laajentamastaan toiminnasta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että lupa voitaisiin peruuttaa, mikäli yritys ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä tai jos lupaehtoja ei noudateta. Vastaava säännös on voimassa olevan lain 11 pykälässä. Lisäksi ehdotetaan, että lupa voitaisiin peruuttaa, mikäli sen perusteella ei kolmen vuoden kuluessa

myöntämisestä ole ryhdytty tarkoitettuun toimintaan.

13 §. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 12 §:ää.

14 §. Säädettyvä laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1982 ja olemaan voimassa vuoden 1986 loppuun.

Sen estämättä, mitä uudessa laissa olisi luvan myöntämisen edellytyksistä säädetty, olisi lupa nautakarja-, sika- tai kanatalousyrityksen aloittamiseen tai laajentamiseen myönnettävä, jos yrityksen harjoittaja on ennen lain voimaantuloa tehnyt yrityksen aloittamiseksi tai laajentamiseksi merkittäviä taloudellisia uhrauksia tai sanotussa tarkoituksessa sitovasti velvoittautunut sellaisten tekemiseen eikä aloittamiseen tai laajentamiseen olisi nykyistä ohjaamislakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä soveltaen tarvittu lupaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tämän lain tarkoituksena on nautakarja-, sika- ja kanatalousyritysten koon kehittäminen ja tuotannon ohjaaminen tuotanto- ja markkinointitilanteen vaatimukset huomioon otta- valla tavalla ja siten, että tuotanto perustuu perheviljelmätyypiseen maatilatalouteen.

2 §

Ilman maatalouspiirin maataloustoimiston lupaa ei saa ryhtyä harjoittamaan tai laajentamaan sikatalousyritystä, jossa on yli 100 mutta alle 200 yli kahdeksan viikon ikäistä sikaa, tai kanatalousyritystä, jossa on yli 500 mutta alle 1 000 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa. Sikojen lukumäärää laskettaessa katsotaan emakon vastaavan viittä sikaa.

Ilman maatilahallituksen lupaa ei saa ryhtyä harjoittamaan tai laajentamaan nautakarjatalousyritystä, jossa on enemmän kuin 20 lypsylehmää tai yhteensä enemmän kuin 120 nautaeläintä, tai sikatalousyritystä, jossa on vähin-

tään 200 edellä 1 momentissa tarkoitettua sikaa, tai kanatalousyritystä, jossa on vähintään 1 000 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa taikka kanatalousyritystä, jossa kasvatetaan yhdellä kertaa enemmän kuin 30 000 teuras- kananpoikaa.

Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää sellaisen nautakarja-, sika- tai kanatalousyrityksen harjoittamista varten, jossa on enemmän kuin 50 lypsylehmää tai enemmän kuin 400 edellä 1 momentissa tarkoitettua sikaa taikka enemmän kuin 4 000 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa.

3 §

Lupa voidaan myöntää vain yksityiselle viljelijälle ja yksityisten viljelijöiden perustamalle nautakarja-, sika- tai kanataloutta harjoittavalle yhtymälle.

Jos yksityinen viljelijä on osakkaana 1 momentissa tarkoitettussa yhtymässä, katsotaan hänen osuutensa yhtymässä hänen tuotantoonsa

kuuluvaksi 2 §:n säännöstä sovellettaessa. Yhtymän tuotannon laajuuteen katsotaan kuuluvan myös osakkaiden erikseen pitämien eläinten määrä 2 §:n säännöstä sovellettaessa.

Lupa voidaan myöntää yksityiselle ja yhtymälle vain yhden yrityksen pitämiseen.

4 §

Lupa voidaan myöntää vain sellaisen nautakarja-, sika- tai kanatalousyrityksen harjoittamista varten, jota hoidetaan pääasiassa yksityisen viljelijän ja hänen perheensä työllä maatilalla, jolla viljelijä asuu ja jolta on mahdollisuus saada, milloin kysymys on 2 §:n 1 momentissa tarkoitettusta yrityksestä, vähintään yksi neljäsosa, tai milloin kysymys on 2 §:n 2 momentissa tarkoitettusta sika- tai kanatalousyrityksestä, vähintään kaksi viidesosaa ja nautakariavrietyksestä vähintään kaksi kolmasosaa vrietyksen rehuntarpeesta.

Edellytyksenä luvan myöntämiseen 3 §:n 1 momentissa tarkoitettulle yhtymälle on, että yritystä hoidetaan pääasiassa osakkaiden ja heidän perheidensä tvöllä, ja että kukin osakas asuu yrityksen toimipaikan läheisyydessä hallitsemallaan maatilalla ja harjoittaa sillä pääasiassa omalla ja perheensä työllä maatilaloutta sekä että osakkaiden mautiloilta on mahdollisuus saada vähintään 1 momentissa mainittu osa yrityksen rehuntarpeesta.

Edellä 1 momentissa mainitun rehunsantia koskevan vaatimuksen sekä 2 §:n 3 momentissa mainitun kiellon estämättä voi mautilahallitus myöntää luvan, jollei erityisistä syistä muuta johdu, mautilalla laillisesti harjoitetun yrityksen jatkamiseen entisessä laajuudessa yritystoiminnan harjoittajan vaihduttua.

5 §

Valtioneuvoston päätöksellä voidaan maitotaloustuotteiden, naudan- tai sianlihan taikka kananmunien tuotanto- ja markkinointitilanteen sitä vaatiessa asettaa 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen lupien myöntämiseksi sen lisäksi, mitä 4 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty, määräajaksi lisärajoituksia tai määräajaksi keskeyttää mainittujen lupien myöntäminen.

6 §

Jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu, on luvan myöntämisestä kuolinpesälle voimassa, mitä yksityisen viljelijän osalta on säädetty.

Kuolinpesän katsotaan täyttävän 4 §:n 1 momentissa säädettyt viljelijän ja hänen perheensä työn käyttöä sekä mautilalla asumista tarkoittavat edellytykset, kun yritystä hoidetaan pääasiassa kuolinpesän jonkun osakkaan ja hänen perheensä työllä ja kun joku osakkaista asuu mautilalla.

Yksityisen viljelijän sekä yhtymän osakkaan katsotaan täyttävän 4 §:n 1 momentissa säädetyn mautilalla asumista tarkoittavan vaatimuksen myös silloin, kun hän asuu mautilan välittömässä läheisyydessä tai kun hänen poisolonsa siltä on luonteeltaan tilapäistä. Laskettaessa, voidaanko viljelijän mautilalta tai osakkaiden mautiloilta saada mainitussa momentissa tarkoitettu osa yrityksen rehuntarpeesta, ei mautilaan katsota kuuluvaksi sellaista vuokrasopimuksen nojalla hallittua peltoa, jonka jäljellä oleva vuokra-aika lupaa haettaessa on vähemmän kuin kolme vuotta.

7 §

Luvan ehdoksi on pantava, että hakijan on nautakarja-, sika- ja kanataloutta harjoittaessaan noudatettava terveydenhoidosta, ympäristönsuojelusta ja eläinsuojelusta annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Lupa voidaan liittää myös tehokkaan valvonnan turvaamiseksi ja väärinkäytösten estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

8 §

Mautilahallituksen edustajalla on oikeus tarkastaa asianomaiset tuotantolaitokset. Hänelle on vaadittaessa annettava ne tiedot, jotka ovat tarpeen sen valvomiseksi, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan.

9 §

Nautakarja-, sika- ja kanatalousyrityksen harjoittajan kuolin- tai konkurssipesällä on oikeus jatkaa yrityksen harjoittamista entisessä laajuudessa pesän loppuselvittelyä varten ilman tässä laissa tarkoitettua lupaa kahden vuoden ajan yrityksen harjoittajan kuolemasta tai konkurssin alkamispäivästä lukien.

10 §

Muutosta maatalouspiirin maataloustoimiston antamaan päätökseen haetaan mautilahallitukselta ja mautilahallituksen päätökseen korkeimmalta hallinto-oikeudelta siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa on säädetty.

11 §

Joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, rangaistakoon, ellei muualla laissa ole ankarampaa rangaistusta säädetty, sakolla.

12 §

Luvan saajan on välittömästi ilmoitettava maataloustoimistolle luvan perusteella aloittamastaan tai laajentamastaan toiminnasta.

Lupa voidaan peruuttaa, jos nautakarja-, sika- tai kanatalousyrittäjä ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä tai jos lupaehtoja ei noudateta taikka jos luvan perusteella ei kolmen vuoden kuluessa sen myöntämisestä ole ryhdytty luvassa tarkoitettuun toimintaan. Lupa voidaan peruuttaa myös jos 11 §:ssä tarkoitettu rikkomus on vakavan laatuinen taikka jos se rangaistuksesta huolimatta jatkuu tai uusiutuu.

13 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

14 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1982 ja on voimassa vuoden 1986 loppuun.

Sen estämättä, mitä tässä laissa on luvan myöntämisestä säädetty, on lupa myönnettävä kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (996/79) mainittuihin kotieläinmääriin saakka, jos yrityksen harjoittaja on ennen tämän lain voimaantuloa tehnyt yrityksen aloittamiseksi tai laajentamiseksi merkittäviä taloudellisia uhrauksia tai sanotussa tarkoituksessa sitovasti velvoittautunut sellaisen tekemiseen. Luvan myöntää maatilahallitus.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Taisto Täbkämaa*

